

Sesijas dokuments

A9-0374/2023

23.11.2023

ZIŅOJUMS

par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" īstenošanu (2023/2029(INI))

Ārlietu komiteja
Attīstības komiteja

(Kopīgā komiteju procedūra — Reglamenta 58. pants)

Referenti: *Michael Gahler, Charles Goerens, Pedro Marques, Tomas Tobé*

Atzinumu saskaņā ar komiteju iesaistīšanas procedūru (Reglamenta 57. pants)
sagatavoja:

Eider Gardiazabal Rubial, Budžeta komiteja

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
PASKAIDROJUMS — FAKTU UN KONSTATĒJUMU KOPSAVILKUMS	3
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	8
PIELIKUMS: TO STRUKTŪRU VAI PERSONU SARAKSTS, NO KURĀM REFERENTI IR SAŅĒMUŠI INFORMĀCIJU	22
BUDŽETA KOMITEJAS ATZINUMS	23
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	28
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	29

PASKAIDROJUMS — FAKTU UN KONSTATĒJUMU KOPSAVILKUMS

Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (*NDICI*) “Eiropa pasaulē” mērķis ir atbalstīt valstis, kurām visvairāk ir jāpārvar ilgtermiņa attīstības problēmas, un izpildīt starptautiskās saistības un sasniegt mērķus, kuriem Savienība ir piekritusi, jo īpaši 2030. gada programmu un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus un Parīzes nolīgumu. Tas ir ES galvenais finansēšanas instruments, lai veicinātu nabadzības izskaušanu un ilgtspējīgu attīstību, pārticību, mieru un stabilitāti. Ar kopējo piešķirumu 79,5 miljardu EUR apmērā *NDICI* “Eiropa pasaulē” aptver ES sadarbību ar visām trešām valstīm 2021.–2027. gadā (izņemot pirmspievienošānās finansējuma saņēmējas un aizjūras zemes un teritorijas).

Divus gadus pēc daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam sākuma un *NDICI* “Eiropa pasaulē” stāšanās spēkā, sarežģītā globālā kontekstā, ko cita starpā iezīmē Covid-19 pandēmijas sekas un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, šī ziņojuma mērķis ir sniegt ieteikumus pirms instrumenta “Eiropa pasaulē” vidusposma novērtēšanas, ko Komisija pabeigs līdz 2024. gada beigām.

1. tabulā ir sniegts pārskats par *NDICI* “Eiropa pasaulē” saistību un maksājumu apropriācijām kopš tā stāšanās spēkā 2021. gadā. Dati ir pieejami par 2021. un 2022. gadu (provizoriskie dati). Informācija ir sniegta dalījumā pa pīlāriem, sīkāk to iedalot pa ģeogrāfiskajām un tematiskajām programmām. Detalizēta informācija par rezervi jaunām problēmām un prioritātēm 2021.–2027. gadam ir sniegta atsevišķā 2. tabulā.

1. tabula. Īstenošana: stāvoklis 2021. un 2022. gadā

Ģeogrāfiskās programmas		Saistību apropriācijas 2021. gadā (miljonos EUR)		Maksājumu apropriācijas 2021. gadā (miljonos EUR)		Saistību apropriācijas 2022. gadā (miljonos EUR)		Maksājumu apropriācijas 2022. gadā (miljonos EUR)	
		Piešķirtās summas	Pārnestās summas	Samaksāts	Pārnestās summas	Piešķirtās summas	Pārnestās summas	Samaksāts	Pārnestās summas
Kaimiņreģioni	Dienvidu kaimiņreģions	1047,8	537,8	90	-	1694	-	542	-
	Austrumu kaimiņreģions	296,1	394,5	101,2	-	1121	-	910	-
	Teritoriālā un pārrobežu sadarbība	3,5	84	-	-	56	-	0,4	3,1
Subsahāras Āfrika	Rietumāfrika	1689,4	-	10	-	950	-	279	-
	Austrumāfrika un Centrālāfrika	1312,9	81,6	5	-	1271	-	348	-
	Dienvidāfrika un Indijas okeāna reģions	192,7	-	-	-	1063	-	44	-
Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstis	Tuvie Austrumi un Vidusāzija	375,9	-	-	-	366	-	79	-
	Dienvidaustrumāzija	388	-	-	-	551	-	37	-
	Klusā okeāna reģions	61,2	-	-	-	120	-	4	-
Ziemeļamerika, Dienvidamerika un Karību jūras reģions	Ziemeļamerika un Dienvidamerika	258,1	-	-	-	272	-	30	-
	Karību jūras reģions	111,5	-	-	-	106	0,0	8	-
Ārējās darbības garantija	EFIA+, ārējo aizdevumu pilnvaras	1442,8	423,2	-	-	1347	-	490	-
Tematiskās programmas									
Cilvēktiesības un demokrātija	Vēlēšanu novērošana	49,9	-	8,8	6,7	26	0,0	22	-
	Pamattiesības	150,2	-	12,9	-	266	-	69	-
Pilsoniskās sabiedrības organizācijas		200	-	-	-	358	0,1	40	-
Miers, stabilitāte un konfliktu novēršana		134,1	-	8,2	-	138	-	33	-
Globālas problēmas	Cilvēki	1611,8	-	697,2	900	409	-	-	-
	Planēta	66,9	-	-	-	134	-	28	-
	Labklājība	130	-	-	-	132	-	15	-
	Partnerattiecības	14,8	-	-	-	58	-	10	-
Ātrā reaģēšana									
Reaģēšana krīzes situācijās		261	-	88	-	268	0,0	257	-
Noturība		530	-	-	-	634	0,3	192	-
Ārpolitikas vajadzības un prioritātes		13	36,2	-	-	84	0,0	18	-
Rezerve jaunām problēmām un prioritātēm		-	-	-	-	-	-	-	-

2. tabula. Rezerve jaunām problēmām un prioritātēm 2021.–2027. gadam

NDICI "Eiropa pasaulē" rezerve — daudzgadu plānošana (miljonos EUR)									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Gads, kas vēl jāapstiprina	Kopā
Pieejamās summas	1408	1538	1395	1324	1249	1170	1226		9310
Papildu līdzekļi tematiskajai programmai "Aktuālākās globālās problēmas"	168	163	269						600
Papildu līdzekļi tematiskajai programmai "Cilvēktiesības un demokrātija"		100	100						200
Papildu līdzekļi tematiskajai programmai "Pilsoniskās sabiedrības organizācijas"		150	50						200
COVAX	400								400
Atbalsts vakcinācijai un globālajai veselībai (runa par stāvokli Savienībā)	450								450
Atbalsts vakcīnu ieviešanai (no 2022. gada budžeta saskaņošanas)		75							75
Iniciatīva par vakcīnu ražošanu Āfrikā (runa par stāvokli Savienībā)			134	266					400
GFATM septītā papildināšana								65	65
Globālā partnerība izglītībai			225						225
Sīrijas bēgļu pakete — Turcija	370	469	82						921
Sīrijas bēgļu pakete — Sīrija, Jordānija, Libāna, Irāka		50	130	130					310
Migrācija — Ziemeļāfrika	20	30							50
Garantija Ukrainai, 5.5.2022.		200							200
Garantija Ukrainai, 8.4.2022.		301							301
Garantija Ukrainai — Ātra atvaseļošana, 2.3.2023.			305						305
Ukraina — Procentu likmju subsīdijas MFPI+MFP2 6 miljardu MFP aizdevums ^{2/3}			100	195	174	174	174		819
Ukraina — līdzekļi pārprofilētajiem EIB aizdevumiem 1,59 miljardi ^{2/3}					322	322	322		967
Stratēģija "Global Gateway"					250	250	250		750
Savienības drošas savienojamības programma ¹					50	50	50		150
Kopā	1408	1538	1395	591	797	797	797	65	7388
	100 %	100 %	100 %	45 %	64 %	68 %	65 %		79 %
Atlikušās summas	0	0	0	732	452	373	430	-65	1922

¹ Paziņots, izmantojot tiesību akta priekšlikuma COM(2022)0057final finanšu pārskatu — 15.2.2022.

² Paziņots, izmantojot tiesību akta priekšlikuma COM(2022)0557final finanšu pārskatu — 7.9.2022.

³ Paredzamais ieguldījums no rezerves

Eiropas komandas iniciatīvas

3. tabulā ir sniegta informācija par Eiropas komandas iniciatīvām (EKI) visā pasaulē. EKI ietvaros Savienība un dalībvalstis apvienojas kopīgā un koordinētā rīcībā. Visas dalībvalstis piedalās vienā vai vairākās EKI. EKI ir vairāku koordinētu, taču lielākoties neatkarīgu darbību/projektu, ko īsteno atsevišķi EKI dalībnieki/atbalstītāji, summa.

EKI var aptvert dažādus instrumentus, piemēram, dotācijas, koncesiju aizdevumus un garantijas, lai mazinātu privātā sektora ieguldījumu risku, kā arī darbības instrumentus,

piemēram, tehnisko palīdzību, politisko un ekonomisko dialogu, tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumus un standartizāciju utt.

3. tabula. Eiropas komandas iniciatīvas (EKI)

Eiropas komandas iniciatīvas	Valsts	Reģionāls projekts	Kopā
Subsahāras Āfrika	70	17	87
Ziemeļamerika, Dienvidamerika un Karību jūras reģions	24	6	30
Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstis	17	7	24
INTPA ĢD	111	30	141
Kaimiņreģioni	16	3	19
NEAR ĢD	16	3	19
Starpsumma	127	33	160
Tematiskā programma "Globālās problēmas"			5
Kopā			165

Oficiālā attīstības palīdzība (OAP) 2022. gadā (provizorisks dati)

Saskaņā ar ESAO 2022. gada datiem Eiropas komandas kopējie centieni OAP jomā 2022. gadā sasniedza 92,8 miljardus EUR, salīdzinot ar 71,6 miljardiem EUR 2021. gadā. Tas ir pieaugums gandrīz 30 % apmērā nominālā izteiksmē (+21,2 miljardi EUR) un gandrīz 24 % apmērā reālā izteiksmē. Tādējādi Eiropas komanda joprojām ir vadošais līdzekļu devējs pasaulē, 2022. gadā nodrošinot 43 % no visas OAP pasaulē. Eiropas komandas kopējās OAP apjoms 2022. gadā sasniedza 0,59 % no NKI, salīdzinot ar 0,49 % 2021. gadā, kas ir vairāk, nekā vidēji nodrošina Attīstības palīdzības komitejas (DAC) līdzekļu devēji no ārpusvalsts valstīm (0,28 % 2022. gadā).

ES palīdzība Ukrainai

2022. gadā Ukrainai no NDICI "Eiropa pasaulē" līdzekļiem sniegtās divpusējās palīdzības apjoms sasniedza 1,018 miljardus EUR. Tas ietvēra šādu rezerves līdzekļu izmantošanu:

- 200 miljoni EUR, lai atbalstītu Ukrainas valdību pamatpakalpojumu sniegšanā iekšzemē pārvietotajām personām;
- 301 miljons EUR, lai palielinātu ES atbalstu aizvien pieaugošajam iekšzemē pārvietoto cilvēku skaitam Ukrainā, par ko Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja līdzekļu devēju pasākumā "Iestājamies par Ukrainu".

Pašlaik turpinās darbs pie divpusējās palīdzības sniegšanas Ukrainai no NDICI "Eiropa pasaulē" līdzekļiem 2023. gadā. Ir nodrošināti attiecīgi rezerves līdzekļi:

- 305 miljoni EUR (2023. gadam), lai papildinātu 1 miljardu EUR lielo ES atbalstu Ukrainas ātrai atveseļošanai, par ko Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja ES un Ukrainas samita laikā Kijivā 2023. gada 2. februārī.

Turklāt vairāku gadu laikā Ukrainai būs pieejami šādi rezerves līdzekļi:

- 819 miljoni EUR (2023.–2027. gadam), lai palīdzētu izmaksāt procentu likmju subsīdijas 6 miljardu EUR apmērā makrofinansiālās palīdzības sniegšanai Ukrainai;
- 967 miljoni EUR (2025.–2027. gadam), lai nodrošinātu EIB aizdevumu 1,59 miljardu EUR apmērā izmaksu Ukrainai saskaņā ar ārējo aizdevumu pilnvarām.

Kopš 2023. gada jūlija priekšlikumā par Ukrainas mehānismu vienā instrumentā tiek mēģināts apvienot visu atbalstu Ukrainai, nodrošinot koordinētu, spēcīgu politikas un finansiālo regulējumu, kurā saskaņotas ilgtspējīgas atjaunošanas un pievienošanās perspektīvas. Šis mehānisms tiks apstiprināts koplēmuma procedūrā, un to ir paredzēts pieņemt līdz 2023. gada beigām.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” īstenošanu (2023/2029(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 209. un 212. pantu un 322. panta 1. punktu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 9. jūnija Regulu (ES) 2021/947, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009¹,
- ņemot vērā Komisijas 2022. gada 8. novembra ziņojumu “2022. gada pārskats par Eiropas Savienības ārējās darbības instrumentu īstenošanu 2021. gadā” (COM(2022)0578),
- ņemot vērā dažādus Eiropas Revīzijas palātas ziņojumus par ES ārējo finansējumu, it sevišķi īpašo ziņojumu Nr. 14/2023 “Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” plānošana — visaptverošas programmas, kuru līdzekļu piešķiršanas metodēs un ietekmes uzraudzībā ir trūkumi”, un īpašo ziņojumu Nr. 09/18 “Publiskā un privātā sektora partnerības Eiropas Savienībā: plaši izplatītas nepilnības un ierobežoti ieguvumi”,
- ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada 1. decembra kopīgo paziņojumu “Global Gateway” (JOIN(2021)0030),
- ņemot vērā Padomes 2021. gada 14. jūnija secinājumus par Eiropas finanšu arhitektūras attīstībai uzlabošanu,
- ņemot vērā Komisijas 2022. gada 24. marta ziņojumu "Komisijas ceļvedis virzībā uz uzlabotu Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai un 2021. gada progresu ziņojums" (COM(2022)0139),
- ņemot vērā Padomes 2021. gada 14. jūnija secinājumus "Stiprināt Eiropas komandas apņemšanos cilvēces attīstības labā",
- ņemot vērā Padomes 2022. gada 20. maija secinājumus "ES atjaunotā partnerība ar vismazāk attīstītajām valstīm",
- ņemot vērā 2018. gada 18. aprīļa rezolūciju “ES ārējās finansēšanas instrumentu īstenošana: vidusposma novērtēšana 2017. gadā un turpmākā struktūra pēc

¹ OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.

2020. gada”²,

- ņemot vērā 2018. gada 17. aprīļa rezolūciju par attīstības sadarbības instrumenta, humānās palīdzības instrumenta un Eiropas Attīstības fonda īstenošanu³,
 - ņemot vērā nostāju, kas 2019. gada 27. martā tika pieņemta pirmajā lasījumā, attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu⁴,
 - ņemot vērā 2022. gada 24. novembra rezolūciju par turpmāko Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai⁵,
 - ņemot vērā 2022. gada 23. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu un sasniegšanu⁶,
 - ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un sasniegšanu⁷,
 - ņemot vērā 2023. gada 15. marta ieteikumu Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos izvērtēt EĀDD darbību un veidot pasaules mērogā spēcīgāku ES⁸.
 - ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par attīstības efektivitātes un palīdzības lietderības uzlabošanu⁹,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu, kā arī 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmumā par procedūru patstāvīgo ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai,
 - ņemot vērā Ārlietu komitejas un Attīstības komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 58. pantu,
 - ņemot vērā Budžeta komitejas atzinumu,
 - ņemot vērā Ārlietu komitejas un Attīstības komitejas ziņojumu (A9-0374/2023),
- A. tā kā Eiropas Savienība kopā ar tās 27 ES dalībvalstīm joprojām ir lielākais ārējās palīdzības sniedzējs, kas nodrošina aptuveni 43 % no kopējās oficiālās attīstības palīdzības (OAP), kuru visi ESAO OAP līdzekļu devēji sniedz jaunattīstības valstīm; tā kā ārējās finansēšanas instrumenti ir uzskatāmi par galveno mehānismu, ar ko atbalsta ES darbību pasaules mērogā un tā kā ES ārējā darbība Eiropas pilsoņiem kļūst aizvien svarīgāka;
- B. tā kā Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments

² OV C 390, 18.11.2019., 76. lpp.

³ OV C 390, 18.11.2019., 33. lpp.

⁴ OV C 108, 26.3.2021., 312. lpp.

⁵ OV C 167, 11.5.2023., 57. lpp.

⁶ OV C 32, 27.1.2023., 28. lpp.

⁷ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0250.

⁸ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0077.

⁹ OV C 425, 20.10.2021., 73. lpp.

“Eiropa pasaulē” (“instruments”) stājās spēkā 2021. gada 14. jūnijā un ar to vienā instrumentā tika apvienoti iepriekšējie instrumenti; tā kā šis instruments, kura kopējais budžets ir 79,5 miljardi EUR, nozīmē vēsturiskas pārmaiņas ES ārpolitikā un attīstības politikā;

- C. tā kā Komisija ir atbildīga par ES palīdzības apzināšanu, formulēšanu, īstenošanu, uzraudzību un novērtēšanu; tā kā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) uzdevums ir nodrošināt ES ārpolitikas nepārtrauktību un saskaņotību ar integrēto pieeju, kas ietver šo instrumentu; tā kā Parlaments kā viens no likumdevējiem koplēmuma procedūras ietvaros ir atbildīgs par demokrātisku pārraudzību un kontroli; tā kā, izveidojot Eiropas komandas pieeju, būtu jāveicina vienotas stratēģiskas koordinācijas sistēmas izstrāde ES ārējai reakcijai uz galvenajām problēmām; tā kā šī pieeja ļauj turpināt sadarbību starp ES iestādēm, dalībvalstīm un Eiropas Investīciju banku (EIB), pastāvīgi palielinot ES kolektīvo efektivitāti un redzamību; tā kā instruments ir jāīsteno, izmantojot dažādu veidu modalitātes, tostarp divpusēju sadarbību, dotācijas dažādiem partneriem un investīciju sistēmu;
- D. tā kā instrumenta ārējo investīciju satvars aptver apvienoto finansējumu un garantijas no Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+) Ārējās darbības garantijas (*EAG*), kas partneriem, kuri var saņemt finansējumu, jāīsteno, izmantojot atklātu un uz sadarbību vērstu pieeju, īpašu lomu piešķirot EIB; tā kā EFIA+ ievērojami paplašina pirms tā esošā EFIA finansējumu un ar *EAG* starpniecību tas varēs garantēt operācijas līdz 53,4 miljardiem EUR; tā kā, piemērojot principu “Politika pirmajā vietā”, ir jāpanāk sadarbība, kuras pamatā ir politikas mērķi, un jānodrošina, ka šajā ziņā ir saskaņota Eiropas finanšu arhitektūra attīstībai;
- E. tā kā stratēģijas “Global Gateway” mērķis ir palielināt ES ģeopolitisko ietekmi globālajā arēnā, veicinot viedas, tīras un drošas saiknes digitālajā, enerģētikas un transporta jomā un stiprinot veselības, izglītības un pētniecības sistēmas visā pasaulē saskaņā ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās IAM;
- F. tā kā nevienlīdzība ir viens no nestabilitātes, nedrošības un vardarbības pamatcēloņiem;
- G. tā kā cilvēktiesību veicināšana ir uzskatāma par ES ārējās darbības stūrakmeni;
- H. tā kā tautas attīstība joprojām ir svarīga ES ārpolitikas un attīstības politikas joma; tā kā investīcijas veselības aprūpē, izglītībā, uzturā un sociālajā aizsardzībā ir neatsveramas, lai nodrošinātu vispārēju piekļuvi šiem pakalpojumiem, kas ir cilvēka pamattiesības;
- I. tā kā ierobežoto līdzekļu dēļ ES ārējās finansēšanas instrumenti bieži vien tiek izmantoti maksimālā apmērā; tā kā kopš ir pieņemta instrumenta izveides regula, tādi notikumi kā Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kas visā pasaulē saasināja pārtikas krīzi, izraisīja enerģētikas, dzīves dārdzības un parāda krīzi un izraisīja ekonomikas nestabilitāti, iespējams, vēl vairāk destabilizējot dalībvalstis un trešās valstis, un Covid-19 pandēmijas ietekme ir tik ļoti saasinājuši esošo situāciju, ka ir jāveic instrumenta agrīna vidusposma novērtēšana (*MTE*) un daudzgadu finanšu shēmas (*DFS*) vidusposma pārskatīšana (*MTR*);
- J. tā kā Covid-19 pandēmija ir padziļinājusi jau tā ievērojamo IAM finansējuma iztrūkumu un izraisījusi resursu vispārēju samazināšanos par 700 miljardiem USD, savukārt vienlaikus ir nepieciešams ievērojams palielinājums, lai reaģētu uz

pirmspandēmijas atšķirībām jaunattīstības valstīs; tā kā 80 % no rezerves jau ir izmantoti un būtu jāapsver iespēja šo rezervi palielināt; tā kā ES pašreizējā politiskā un finansiālā vadošā loma un centieni nav pietiekami, lai sasniegtu Eiropas Konsensu par attīstību, IAM un Parīzes nolīguma mērķus un risinātu citas akūtas globālas problēmas, jo īpaši aizvien smagākās klimata pārmaiņas un Covid-19 un vardarbīgu konfliktu sekas, un tāpēc ir vajadzīga kopīga iesaistīšanās starptautiskā līmenī, lai nodrošinātu, ka instruments spēj reaģēt uz šīm jaunajām problēmām;

- K. tā kā projekta īstenošanu instrumenta ietvaros vēl nevar pilnībā novērtēt, jo tas vēl ir tikko aizsācies, tā kā 2024. gadā paredzētajā *MTE* būtu jānovērtē, vai instruments sekmē ES stratēģisko prioritāšu īstenošanu un efektīvi popularizē tās vērtības partnervalstīs, veicina cilvēktiesības, palīdz mazināt nabadzību un nevienlīdzību un veicina trešo valstu ilgtspējīgu attīstību un vai instrumenta finansējums tiek piešķirts, pamatojoties uz trešo valstu vajadzībām un attīstības stratēģijām;
- L. tā kā Eiropas Revīzijas palāta 2023. gadā secināja, ka līdzekļu piešķiršanas un ietekmes uzraudzības metodēs ir nepilnības un ka instrumenta plašā darbības joma var ierobežot ietekmi, un ka ir jāuzlabo attīstības palīdzības piešķiršana un uzraudzīšana;
- M. tā kā instruments būtu jāizmanto, lai ar trešām valstīm veidotu ciešākas un efektīvākas partnerības, kas sniedz taustāmus rezultātus, pamatojoties uz abpusējām interesēm, stratēģiskajām prioritātēm, strukturētu un efektīvu sadarbību un skaidriem ilgtermiņa mērķiem; tā kā ES un Āfrikas attiecībām un kaimiņattiecībām ir īpaša stratēģiska nozīme; tā kā instruments būtu jāizmanto, lai nodrošinātu taisnīgu zaļo pārkārtošanos, veicinot vietējās pievienotās vērtības un ievērojot principu “nenodari būtisku kaitējumu”; tā kā instrumenta efektivitāte, lietderība un ietekme uz attīstību ir galvenie rādītāji, kas ir jāuzrauga;
- N. tā kā kopš instrumenta pieņemšanas ir attīstījusies un palielinājusies ģeopolitiskā konkurence; tā kā minētais apstāklis instrumentu liek aplūkot jaunā un steidzamākā gaismā; tā kā “Global Gateway” ir uzskatāma par atbildi uz šo problēmu, jo tās mērķis ir partnervalstīm nodrošināt dzīvotspējīgu un pievilcīgu alternatīvu, kas sniedz ilgstošus ieguvumus vietējām kopienām; tā kā ir jāuzlabo komunikācija un partnervalstīs jāpalielina ES darbību redzamība; tā kā, neraugoties uz “Global Gateway” koncentrēšanos uz ES ģeopolitiskajiem mērķiem, instrumenta OAP ir jāparedz partnervalstu ilgtermiņa ilgtspējīgai attīstībai,

Vispārīgi apsvērumi

1. atzinīgi vērtē Komisijas ierosinājumu pārskatīt 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmu (DFS), paredzot papildu finansējumu 6. izdevumu kategorijā, jo pašreizējais finanšu plānojums instrumentam nav pietiekams un tajā ir labāk jāatspoguļo ES ģeopolitiskie mērķi un tās globālās saistības; pieņem zināšanai Komisijas ierosinātos papildu līdzekļus 6. izdevumu kategorijā, no kuriem 10,5 miljardi EUR tiktu piešķirti reaģēšanai uz migrācijas ārējo dimensiju, tostarp ārējām problēmām, 3 miljardi EUR instrumenta rezervei, kas paredzēta jaunām problēmām un prioritātēm, un 2,5 miljardi EUR rezervei solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos;
2. uzsver, ka ir jāpārskata ES ārpolitika un attīstības politika, ņemot vērā finansējuma trūkumu, aizvien lielāko nevienlīdzību starp valstīm un to iekšienē globālo nenodrošinātību ar pārtiku; atzīst ietekmi, ko rada ģeopolitiskās pārmaiņas, jo īpaši

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ES jaunās prioritātes, to, cik svarīgas ir stratēģiskās partnerības ar partnervalstīm, kas saskaņotas ar attīstības politikas saskaņotības principu, un ES investīciju īpašo nozīmi, kam jāatspoguļo gan ES vērtības un intereses, gan mūsu partneru intereses; turklāt uzsver, ka šajā pārskatīšanā ir jānovērtē, vai tiek sasniegti instrumenta mērķi par nabadzības un nevienlīdzības mazināšanu un cilvēktiesību un partnervalstu ilgtspējīgas ilgtermiņa attīstības veicināšanu;

3. ņemot vērā pašlaik norītošo Krievijas agresijas karu, atkārtoti apstiprina savu nelokāmo atbalstu Ukrainai visās tā dimensijās, tostarp humāno palīdzību, atveseļošanu, atjaunošanu un modernizāciju; tomēr uzsver, ka šis atbalsts nebūtu jāsniedz uz OAP, citu partneru un trešo valstu rēķina, kurus negatīvi ietekmē Krievijas agresijas kara izraisītās norises un kuriem paredzētais ES finansējums nebūtu jāsamazina; tādēļ aicina rūpīgi izvērtēt instrumenta resursus, novērtējot arī to, vai tie ir pietiekami, lai sasniegtu instrumenta izveides regulā noteiktos instrumenta mērķus, un tos attiecīgi palielināt, kā arī nodrošināt, ka tie joprojām ir nozīmīgi pašreizējo ģeopolitisko problēmu kontekstā, ļauj ES uzskatīt par uzticamu partneri un neitralizēt citu pasaules lielvaru ietekmi;
4. atzinīgi vērtē lielākās daļas ES ārējo darbību konsolidēšanu vienā instrumentā, pakāpeniski racionalizējot un saskaņojot daudzus iepriekšējos instrumentus; tomēr uzskata, ka, lai gan šī vienkāršošana ir uzlabojusi elastību un efektivitāti, tā nav nodrošinājusi pietiekamu efektīvas pārskatatbildības un pārredzamības līmeni; šajā sakarībā uzsver, ka pasākumus var uzskatīt par efektīviem tikai tad, ja efektivitāti var pierādīt ar skaidriem un salīdzināmiem uzraudzības un novērtēšanas mehānismiem; atgādina par Revīzijas palātas Īpašā ziņojuma Nr. 14/2023 konstatējumiem, kuros norādīts, ka vairāk nekā 20 % no izlasē iekļautajiem rādītājiem vai nu nebija bāzes vērtības, vai tā bija neskaidra un 24 % vai nu nebija mērķu, vai tie bija neskaidri, savukārt datu avoti daudzgadu indikatīvajās programmās (DIP) bija sadrumstaloti vai trūka; aicina Komisiju noteikt, ka visa DIP īstenošanas cikla pasākumos, proti, plānošanā, īstenošanā un ziņošanā par rezultātiem obligāti jāizmanto “Eiropa pasaulē” rezultātu satvara rādītāji, kā tam vajadzētu būt, un ievērojami palielināt ES delegāciju spējas; uzsver, ka instrumentam būtu jānodrošina efektīva, lietderīga, saskaņota un iekļaujoša īstenošana pēc principa “politika pirmajā vietā” un saskaņā ar ES vērtībām un partnervalstu prioritātēm; atkārtoti aicina Komisiju vismaz divas reizes gadā publicēt progresa ziņojumu par palīdzības efektivitāti, kurā konsekventi būtu iekļauti standartizēti, saprotami un salīdzināmi rādītāji, kas aptvertu kopīgu plānošanu, kopīgu īstenošanu un kopīgus rezultātu satvarus; aicina Komisiju šo progresa ziņojumu iesniegt Parlamentam;
5. pauž dziļas bažas par ģeopolitisko satricinājumu eskalāciju, autoritārām tendencēm un nesenajiem visā pasaulē notikušajiem uzbrukumiem demokrātijas un tiesiskuma pamatiem; aicina vidusposma pārskatā padziļināti izvērtēt instrumenta spēju sasniegt ES vispārējos ārpolitikas mērķus un jo īpaši mērķi veicināt multilaterālismu, ilgtspējīgu attīstību un aizsargāt, veicināt un attīstīt demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu; uzsver, ka ES ārējās demokrātijas darbība, ko īsteno saskaņā ar instrumentu, ir jāpielāgo jaunajai ģeopolitiskajai realitātei, ko raksturo konkurējoši pārvaldības modeļi, lai labāk nepieļautu demokrātijas lejupslīdi un reaģētu uz to; aicina Komisiju, novērtējot instrumenta īstenošanas progresu programmās, izdevumu mērķos un kritērijos, to darīt pietiekami kritiski un ar pietiekamu informatīvo izšķirtspēju, atturoties no seklu politikas nostāju atkārtošanas; vēlreiz apstiprina, ka saskaņā ar

Līgumiem un jauno Eiropas Konsensu par attīstību galvenais attīstības sadarbības mērķis ir izskaust nabadzību un veicināt jaunattīstības valstu ilgtspējīgu ekonomisko, sociālo un vidisko attīstību; uzsver, ka pieejai “politika pirmajā vietā” būtu jābalstās uz principiem un mērķiem, kas ir izklāstīti Eiropas Konsensā attīstības jomā, ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, Parīzes nolīgumā un Adisabebas rīcības programmā;

6. jo īpaši aicina godīgi un rūpīgi izvērtēt, kā tiek izmantots regulas, ar ko izveido instrumentu, 42. panta 4. punkts un 40. apsvēruma, kurā ir noteikts, ka palīdzību varētu apturēt, ja trešās valstīs pasliktinās situācija demokrātijas, cilvēktiesību vai tiesiskuma jomā; prasa veikt *ex ante* novērtējumus, lai noteiktu projektu iespējamo ietekmi un riskus attiecībā uz cilvēktiesībām saskaņā ar regulas 25. panta 5. punktu; prasa attiecībā uz projektiem, kurus veic trešās valstīs, visā īstenošanas laikā uzraudzīt cilvēktiesības, jo īpaši projektiem, kas ir saistīti ar augstu pārkāpumu risku; prasa apturēt vai modulēt projektus, kas veicina cilvēktiesību pārkāpumus trešās valstīs; aicina Komisiju proaktīvi informēt Parlamentu par visiem ar cilvēktiesībām saistītajiem novērtējumiem; uzsver, ka ES ir jāīsteno principiālāka pieeja partnervalstīm, kas attiecībā uz galvenajām vērtībām un principiem ir uzņēmušas pretēju kursu; atbalsta budžeta atbalsta apturēšanu kā labu šādas pieejas piemēru;
7. pauž bažas par to, ka Ukrainai sniegtās palīdzības finansēšana, izmantojot instrumenta rezervi, nevis pienācīgu budžeta instrumentu, ir izsmēlusi lielāko daļu šīs rezerves, atstājot instrumentu bez spējas reaģēt uz neparedzētām problēmām; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par Ukrainas mehānismu¹⁰ izveidi, kam būtu jānodrošina ilgtspējīgs ilgtermiņa finansējums Ukrainai, vienlaikus saglabājot instrumenta spēju risināt nākotnes problēmas;
8. prasa, lai, veicot vidusposma novērtēšanu, tiktu nodrošināta juridiska un politiska skaidrība attiecībā uz Ukrainas, Moldovas Republikas un Gruzijas iekļaušanu līdzekļu saņēmēju sarakstā saskaņā ar instrumenta nodaļu, kas attiecas uz kaimiņreģionu; norāda, ka Ukraina un Moldovas Republika ir kļuvušas par ES kandidātvalstīm, savukārt Gruzija tiek uzskatīta par iespējamu ES kandidātvalsti; ņemot vērā iepriekš minēto, uzsver, ka tādēļ Ukraina, Moldovas Republika un Gruzija būtu jāuzskaita kā saņēmējvalstis, divpusējo finansējumu no budžeta pienācīgi pārvietojot uz Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA III*) regulu¹¹, kurai ir īpašs juridiskais pamats un politikas satvars, kas nodalīts no instrumenta un Eiropas kaimiņattiecību politikas, un tādējādi samazinot spiedienu uz instrumentu; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par jaunu un īpašu Ukrainas mehānismu, kas apvienotu turpmāko atbalstu vienā atsevišķā instrumentā DFS 6. izdevumu kategorijā, lai apmierinātu neatliekamās vajadzības, taču uzsver, ka ir svarīgi izmantot ilgtermiņa instrumentu;
9. prasa vidusposma pārskata laikā jo īpaši novērtēt, cik lielā mērā finansējums ir devis taustāmus rezultātus Āfrikā attiecībā uz instrumenta mērķiem, ES un Āfrikas stratēģiju, kā arī 2022. gadā notikušās 6. ĀS un ES augstākā līmeņa sanāksmes rezultātiem un tajā noteiktajām prioritātēm, un izpētīt, vai ir jāpārskata prioritātes un mērķi; uzsver, ka ir īpaši svarīgi veikt sniegtās palīdzības reālo rezultātu analīzi, pamatojoties uz skaidriem

¹⁰ Komisijas 2023. gada 20. jūnija priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Ukrainas mehānisma izveidi (COM(2023)0338).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1529 (2021. gada 15. septembris), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*) (OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp.).

rādītājiem, lai pienācīgi novērtētu līdzekļu izmantošanas efektivitāti; aicina Komisiju labāk izmantot iespēju apvienot ģeogrāfisko finansējumu instrumenta izveides regulas 4. panta 2. punktā paredzētajām Āfrikas programmām, lai atbalstītu ES un Āfrikas Savienības saistības; uzsver, ka ES ir jāturpina aktīvi atbalstīt jauno Āfrikas kontinentālo brīvās tirdzniecības zonu, tostarp ar šo instrumentu, balstoties uz savu pieredzi Eiropas vienotā tirgus izveidē, lai stimulētu ilgtspējīgu ekonomikas attīstību, veicinātu darbvieta radīšanu, mazinātu nabadzību un palielinātu kopīgo labklājību Āfrikā; uzsver, ka ir jāatbalsta Āfrikas partnervalstis, liekot lietā šī kontinenta lielo neizmantoto atjaunojamās enerģijas potenciālu, un jāpaātrina progress 7. IAM sasniegšanā Āfrikā, kas ne tikai veicinās ekonomikas izaugsmi, darbvieta radīšanu un sociālo attīstību, bet arī ievērojami palielinās atjaunīgo energoresursu īpatsvaru pasaulē;

10. vēlreiz nelokāmi apliecina instrumentā minēto apņemšanos izskaust nabadzību, vērsties pret klimata pārmaiņām un nenodrošinātība ar pārtiku, nevienlīdzību un diskrimināciju un veicināt cilvēces attīstību; atgādina par ES un dalībvalstu apņemšanos līdz 2030. gadam palielināt savu OAP līdz 0,7 % no nacionālā kopienākuma, tostarp 20 % no instrumenta finansētas OAP paredzēt sociālajai iekļaušanai un cilvēces attīstībai, piemēram, veselībai, izglītībai, uzturam un sociālajai aizsardzībai, un 0,2 % no ES nacionālā kopienākuma paredzēt OAP vismazāk attīstītajām valstīm; uzsver, ka EFIA+ būtu jāparedz atbalsts investīcijām ar mērķi veicināt IAM sasniegšanu; uzsver, ka ir svarīgi pieņemt holistisku pieeju cilvēku drošībai, kam vajadzētu būt jaunai vadošai paradigmai; saistībā ar gaidāmo plānošanas procesu aicina pilnībā īstenot ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu III, stingri apņemoties ievērot dzimumu līdztiesības perspektīvu un integrētu pieeju, un ES ārējā darbībā īstenot ES globālo veselības stratēģiju un Jaunatnes rīcības plānu; uzsver, ka ir jāpastiprina ES centieni tās ārējā darbībā veicināt un aizsargāt cilvēktiesības, un atzinīgi vērtē ES Rīcības plāna cilvēktiesību un demokrātijas jomā īstenošanas vidusposma pārskatu; uzsver, ka ir svarīgi visos ES attīstības centienos ieņemt stingru pretkorupcijas nostāju, un atbalsta Padomes 2023. gada 4. maija secinājumus par korupciju kā šķērslī attīstībai;
11. uzsver, ka investīcijām cilvēces attīstībā ir izšķiroša nozīme nevienlīdzības apkarošanā un izglītībā, tostarp arodniecībās, un tās arī turpmāk ir jāuzskata par skaidru prioritāti nākamajā plānošanas procesā, ņemot vērā, ka tās ļauj jaunattīstības partnervalstīm atraisīt savu jauniešu cilvēkkapitāla potenciālu un veicināt cilvēces attīstību, ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību; aicina Komisiju ieviest bērnu politikas marķieri, kas balstītos uz pašreizējo metodiku, kura ir izstrādāta dzimumu līdztiesības, klimata, migrācijas un digitalizācijas jomā, lai ES iestādes un partneri varētu izmērīt un uzraudzīt investīcijas bērnos; uzsver, ka ir svarīgi izsekot un uzraudzīt ES investīcijas bērnos, lai pierādītu ES pievienoto vērtību un efektivitāti; uzsver, ka Covid-19 bija uzskatāms par trauksmes zvanu valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem, lai paātrinātu virzību uz universālu, publiski finansētu veselības aprūpes sistēmu izveidi; prasa, lai instrumenta plānošanā par prioritāti tiktu noteiktas dotācijas un publiskā sektora veicināšana veselības jomā, lai nodrošinātu, ka attīstības palīdzība vispirms sasniedz cilvēkus; uzsver, ka ir svarīgi arī turpmāk paredzēt pietiekamu budžetu, lai uzlabotu sociālos rezultātus un risinātu sistēmiskus jautājumus;
12. pauž bažas par *LGBTIQ+* tiesību stāvokli visā pasaulē, kā arī par vispārējo vēršanos pret sievietu tiesībām, dzimumu līdztiesību un seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām jaunattīstības valstīs; aicina Komisiju un EĀDD novērst šķēršļus šo tiesību atzīšanai un aizsardzībai; šajā sakarībā uzsver, ka par prioritāti jānosaka mērķorientēts

atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO) un kopienām, kas atbalsta seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību, sieviešu tiesību, dzimumu līdztiesības, *LGBTIQ+* kopienas un citu marginalizētu iedzīvotāju grupu ievērošanu, tostarp pastiprinātus pasākumus homoseksualitātes dekriminalizēšanai; atgādina, ka vismaz 85 % ar instrumenta atbalstu īstenoto jauno darbību galvenajam vai nozīmīgam mērķim ir jābūt dzimumu līdztiesībai, un vismaz 5 % šo darbību galvenajam mērķim būtu jābūt dzimumu līdztiesībai un sieviešu un meiteņu tiesību nodrošināšanai un nostiprināšanai;

13. uzsver, cik svarīgi ir sasniegt visus instrumenta izdevumu un programmu mērķrādītājus, un prasa sniegt detalizētu informāciju par šajā jomā panākto progresu; pauž nožēlu par būtiskajiem trūkumiem instrumenta 30 % klimata mērķrādītāja sasniegšanā, DFS 2026. un 2027. gadam paredzētā 10 % bioloģiskās daudzveidības mērķrādītāja sasniegšanā un nodrošināšanā, ka tiek izpildītas ES globālās finanšu saistības ANO sistēmā, jo īpaši attiecībā uz ieguldījumu zaudējumu un kaitējuma fondā; atgādina, ka klimata pārmaiņas radīs arvien lielāku spiedienu uz pārtikas ražošanu un pieejamību, jo īpaši neaizsargātākos reģionos, apdraudot nodrošinātību ar pārtiku un uzturu; turklāt atgādina, ka bioloģiskā daudzveidība ir būtisks faktors cīņā pret klimata pārmaiņām un ka bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu izzušana apdraudēs progresu aptuveni 80 % novērtēto IAM mērķrādītāju; prasa izstrādāt detalizētu plānu, kurā būtu izklāstīts, kā Komisija plāno līdz DFS beigām sasniegt izdevumu un dzimumu līdztiesības mērķrādītājus;
14. atkārtoti apstiprina instrumentā pausto apņemšanos vērsties pret neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatcēloņiem; uzskata, ka, neskarot neparedzētus apstākļus, būtu jāievēro instrumentā paustā apņemšanās, ka, īstenojot instrumenta mērķus, orientējoties 10 % no instrumentam paredzētā finansējuma būtu jāvelta darbībām, ar ko atbalsta migrācijas un piespiedu pārvietošanas vadību un pārvaldību, un ka šo klauzulu nevajadzētu pārskatīt; tomēr konstatē, ka 14 % no līdzekļiem, par kuriem 2021. gadā ir uzņemtas saistības, veicināja migrācijas izdevumu mērķrādītāja sasniegšanu; sagaida, ka regulāri tiks saņemta būtiska jaunākā informācija par pašreizējo stāvokli;
15. pauž nožēlu, ka pašreizējais ātrās reaģēšanas pīlāra lietojums redzami un efektīvi neveicina ES intereses pasaulē; tādēļ prasa apsvērt iespēju 2024. gada vidusposma pārskatīšanā no jauna ieviest programmu atbalstu ES ārlietu un drošības politikas mērķiem;

Nepieciešamo resursu nodrošināšana un investīciju piesaistīšana

16. uzsver, ka DFS 2024. gada vidusposma pārskatīšanā nekādā gadījumā nedrīkst samazināt instrumenta līdzekļu apjomu vai pārdalīt tos starp ilgtermiņa tematiskajām un ģeogrāfiskajām programmām, kas paredzētas ilgspējīgai attīstībai; pauž bažas par to, ka kopš 2021.–2027. gada DFS sākuma šim instrumentam nav piešķirts pietiekams finansējums un ka tā ģeogrāfiskā orientācija ir notikusi, izmantojot svarīgas tematiskās finansēšanas pozīcijas, piemēram, budžeta pozīcijas “Globālās problēmas” prioritāro jomu “Cilvēki”, kas Covid-19 dēļ bija pakļauta vēl lielākam spiedienam, gandrīz neatstājot liekus līdzekļus tam, lai pilnībā izpildītu ES saistības turpmākajos gados atbalstīt daudzpusējas iniciatīvas veselības jomā; uzsver, ka līdzekļu trūkums rada bīstamu plaisu starp ES izvirzītajiem mērķiem un spēju solīto pildīt; atgādina, ka nepietiekami līdzekļi arī rada kaitīgu konkurenci starp īstermiņa vajadzībām un

ilgtermiņa investīcijām, kā arī starp svarīgām attīstības nozarēm, un tas mazina ES palīdzības efektivitāti un traucē ieguldīt Programmas 2030. gadam sasniegšanā; uzsver svarīgo lomu, kāda ir instrumentam, EFIA+ un EAG, nodrošinot stratēģisku satvaru apvienotam finansējumam, investīciju atbrīvošanai no riska un garantijām un ar ES budžeta atbalstu mobilizējot privātā sektora resursus, jo īpaši ņemot vērā arvien lielāko ģeopolitisko un ekonomisko konkurenci; uzsver, ka apvienota finansējuma projektos un efektīvās partnerībās ar jaunattīstības valstu privāto sektoru ir jākoncentrējas uz attīstības rezultātu maksimizēšanu un jānodrošina saskaņotība ar IAM, Parīzes nolīgumu un valsts attīstības prioritātēm; atgādina, ka privātā sektora sniegtais atbalsts papildina, nevis aizstāj publiskās investīcijas, jo īpaši tādos kritiski svarīgos pakalpojumos kā veselība, izglītība un sociālā aizsardzība, kas ilgtermiņā nodrošina tik ļoti svarīgās izredzes izklūst no nabadzības; aicina EFIA+ nefinansēt investīcijas, kas negatīvi ietekmē IAM sasniegšanu, jo īpaši attiecībā uz cīņu pret klimata pārmaiņām; prasa ilgtermiņa budžetu pielāgot tā, lai aizsargātu ES pozitīvo ietekmi, iedarbību un ticamību globālā mērogā;

17. atzīst ES investīciju īpašo nozīmi, kam jāatspoguļo gan ES, gan mūsu partnervalstu stratēģiskās intereses un attīstības mērķus, kā arī ES vērtības, un uzsver, ka budžeta garantijām ir svarīga nozīme to īstenošanā saskaņā ar principu “politika pirmajā vietā”; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, lai garantijas atsvērtu risku, kas saistīts ar investīcijām augstākā riska valstīs, lai attiecīgās investīcijas tiktu novirzītas arī uz šīm valstīm; uzsver, ka ES šajā sakarībā būtu jāsniedz piemērs, ņemot vērā pašreizējās diskusijas par multilaterālo attīstības banku reformu;
18. norāda uz EIB īpašo lomu Eiropas finanšu arhitektūrā attīstībai, kā noteikts LESD 209. pantā un instrumenta izveides regulas 36. pantā, un atzīst EIB potenciālu piesaistīt papildu finansējumu, kas veicina instrumenta mērķu sasniegšanu; atzinīgi vērtē *EIB Global* izveidi — tas darbojas kopš 2022. gada 1. janvāra un paredz palielināt bankas klātbūtni un zinātību jaunattīstības valstīs; norāda, ka kopš jaunās attīstības daļas izveidošanas *EIB Global* rekordlielā apjomā izmantoja instrumenta nodrošināto īpašo investīciju logu, 2022. gadā piešķirot vairāk nekā 10 miljardus EUR, jo īpaši Ukrainas un “Global Gateway” atbalstam; atgādina, ka ir svarīgi, lai ES budžets būtu vienīgais garants EIB aizdevumu piešķiršanai ārpus ES ar mērķi atbalstīt ES politiku; aicina palielināt no ES budžeta piešķirtās garantijas EIB, lai tai ļautu turpināt svarīgas publiskā un privātā sektora darbības Ukrainā un paplašināt savus pasākumus globālajos dienviņos; aicina EIB izmantot savu pozīciju, lai mobilizētu investīcijas ilgtspējīgai attīstībai saskaņā ar EFIA+ noteiktajiem nolūkiem un kritērijiem; uzsver EIB nozīmīgo lomu partnerībā ar Komisiju piešķirt 100 miljardus EUR no “Global Gateway” stratēģijā paredzētajām 300 miljardu EUR saistībām; aicina EIB dot priekšroku ilgtspējīgas attīstības programmai; aicina EIB uzņemties lielāku risku, finansējot finanšu projektus ar augstu sociālo atdevi; aicina EIB arī turpmāk stiprināt savu vietējo klātbūtni, izmantojot pašreizējo pieeju par atrašanos vienās telpās ar ES delegācijām, vienlaikus vairāk izpētot iespējamās sinerģijas ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB) un citām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm; mudina EIB turpināt aktīvi iesaistīties attīstības plānošanā, uzraudzībā un novērtēšanā valstu līmenī, sadarbojoties ar ES delegācijām un izmantojot līdzfinansēšanu ar attīstības finansēšanas iestādēm; aicina nodrošināt ciešāku koordināciju starp Komisiju, EĀDD un ES delegācijām, lai veicinātu diskusijas un sadarbību ar attiecīgajiem dalībniekiem uz vietas nolūkā noteikt projektus, kas visvairāk atbilst attīstības efektivitātes mērķiem;

19. atzinīgi vērtē EFIA+ “atvērto arhitektūru”, kas tika izveidota, lai atbalstītu privātā sektora investīcijas, un aicina Komisiju, EIB, ERAB, dalībvalstis un attīstības finansēšanas iestādes pilnībā izmantot EDG sniegtās iespējas un attiecīgos investīciju logus, lai veicinātu ilgtspējīgas privātā sektora investīcijas; uzsver, ka ir jāpiesaista privātā sektora finansējums, īpaši koncentrējoties uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un prasa vairāk censties likvidēt sastrēgumus un šķēršļus investīcijām; arī atzīst privātā sektora svarīgo lomu jaunu investīciju, nodarbinātības un attīstības finansējuma radīšanā, kur tas iespējams; atgādina par Parlamenta kontroles pilnvarām un nepieciešamību nodrošināt pārredzamību EFIA+ īstenošanā;

Stratēģiskā pieeja

20. atzinīgi vērtē Eiropas komandas pieeju un tās mērķi palielināt ES attīstības projektu saskaņotību, ietekmi un pamanāmību un aicina īstenot vairāk kopīgu pasākumu ar dalībvalstīm, jo īpaši Eiropas komandas iniciatīvas (EKI); atgādina par Revīzijas palātas konstatējumu, ka DIP nav norādīts atsevišķu dalībvalstu investīcijas Eiropas komandas iniciatīvās (EKI), radot nenoteiktību attiecībā uz dalībvalstu finansiālo atbalstu, kas attiecīgi rada neskaidrības attiecībā uz EKI kā kolektīvas iniciatīvas nākotni; aicina Komisiju un dalībvalstis pārskatīt pieejas efektivitāti un informēt Parlamentu par konstatējumiem; aicina Komisiju precizēt saistībā ar Eiropas komandas pieeju īstenošanās lomas un ierosināt mehānismu, kas palielina šīs iniciatīvas pārredzamību un demokrātisko kontroli; tāpat aicina ES un dalībvalstīm kopīgi rīkoties, lai palielinātu efektivitāti un maksimalizētu līdzekļus; mudina dalībvalstis, attīstības finansēšanas iestādes, EIB un ERAB aktīvāk piedalīties Eiropas komandā, uzņemoties finansiālas saistības un īstenojot kopīgas rīcības, ko vada Komisija;
21. atzinīgi vērtē stratēģiju “Global Gateway” kā saskaņotu ES reakciju uz globālām problēmām; uzskata, ka jaunu ģeostratēģisku problēmu laikā ES ārlietu un drošības politikas un attīstības sadarbības dalībniekiem ir labāk jāsadarbojas, lai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem palielinātu ES klātbūtni un pamanāmību visā pasaulē, izmantojot investīcijas infrastruktūrā, kuras rada partnervalstīs nacionālo vērtību; atgādina, ka “Global Gateway” ir jāuzskata par stratēģisku koncepciju, kurā ir integrēta ārpolitika, ekonomikas politika un attīstības politika; uzsver, ka jaunattīstības valstīs ir vajadzīgas milzīgas investīcijas gan materiālajā, gan nemateriālajā infrastruktūrā no digitālajiem, transporta un enerģētikas tīkliem līdz veselības, izglītības un pārtikas sistēmām; tomēr pauž nožēlu par pārredzamības un tiesiskā regulējuma trūkumu stratēģijas pārvaldībai un īstenošanai saistībā ar instrumenta mērķiem un prioritātēm; uzsver, ka ir vajadzīga lielāka parlamenta iesaiste un kontrole, kā arī apspriedes ar uzņēmējdarbības nozari un PSO vieglā valdības sistēmā, kas varētu ātri palielināt investīcijas un ES pamanāmību partnervalstīs, ņemot vērā sarežģītu ģeopolitisko situāciju; aicina Komisiju atjaunināt kopīgo paziņojumu par “Global Gateway”, lai precizētu pārvaldības sistēmu, tostarp Parlamenta uzraudzības funkciju, un sniegtu skaidru “Global Gateway” projekta definīciju un to, kā tas atšķiras no citiem investīciju projektiem; prasa skaidri noteikt, kā piemēro ES finanšu regulu un publiskā iepirkuma noteikumus; aicina stratēģiju īstenot straujāk, ņemot vērā jau esošās un jaunās globālās problēmas;
22. pauž nožēlu par skaidrības trūkumu attiecībā uz jaunās stratēģijas “Global Gateway” finansēšanu un atgādina, ka šādas jaunas iniciatīvas būtu jāfinansē ar jaunām apropriācijām un attiecīgu 6. izdevumu kategorijas maksimālās robežvērtības

pārskatīšanu uz augšu; aicina Komisiju sistemātiskāk iesaistīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas “Global Gateway” projektos un Eiropas komandas iniciatīvās un apsvērt iespēju katras valsts plānošanā aktīvi iesaistīt vietējās PSO;

23. uzsver, ka ir svarīgi efektīvāk izmantot sinerģijas un labāk saskaņot EIB, ERAB un citu AFI finansēšanas iniciatīvas un pievērsties Eiropas kaimiņvalstīm, īpašu uzmanību pievēršot ES kandidātvalstīm;

Parlamentārā uzraudzība

24. atgādina par Parlamenta politiskās uzraudzības un apspriešanās funkcijām un uzsver augsta līmeņa ģeopolitiskā dialoga nozīmi vispārēju instrumenta īstenošanas norāžu sniegšanā; uzsver, ka ir svarīgi iegūt detalizētu informāciju par budžetu, kas ir vai tiks izpildīts; uzsver, ka Parlamentam ir vajadzīga pilnīga un savlaicīga piekļuve dokumentiem un jāvar uzraudzīt projektu ietekmi un gūto progresu, lai labāk novērtētu to darbības jomu un ietekmi, tādēļ tam ir jābūt pilnīgai piekļuvei standartizētajai bāzīnijai un mērķrādītājiem, kā arī datu avotiem; aicina Komisiju nodrošināt konsekventu starpiestāžu informācijas plūsmu, pastāvīgi informējot Parlamentu par investīciju projektiem, tostarp “Global Gateway” projektiem, un darīt pilnībā pieejamu rezultātu pārvaldības sistēmu; atkārtoti norāda, ka ir pilnībā jāņem vērā Parlamenta nostāja; norāda arī to, ka Parlamenta rezolūcijas veido daļu no instrumenta īstenošanas vispārīgā politikas satvara; mudina Komisiju pirms augsta līmeņa ģeopolitiskā dialoga ievērojami laicīgāk sniegt pieprasīto dokumentāciju Parlamentam, kā arī labāk ņemt vērā Parlamenta ieteikumus, jo īpaši pēc katra dialoga iesaistoties rakstiskā procedūrā, kurā norāda, kādus turpmākos pasākumus tā veiks pēc katra konkrētā Parlamenta ieteikuma;
25. aicina Komisiju izmantot DFS pārskatīšanas sniegtās priekšrocības, lai uzlabotu instrumenta nomenklatūru, tajā iekļaujot vairāk budžeta pozīciju un tādējādi ļaujot budžeta lēmējinstīcijai īstenot savas kontroles pilnvaras, jo īpaši attiecībā uz kaimiņattiecību politikas budžeta pozīcijām, lai stiprinātu pārredzamību un tādējādi panāktu uz datiem balstītu politiku, attiecībā uz kuru varētu veikt revīziju par mērķiem, un kura labāk atspoguļotu stratēģisko pieeju un uzlabotu ilgtermiņa plānošanu; norāda, ka finanšu instrumentu pārklāšanās, piemēram, garantiju jomā, apgrūtina kontroli; aicina Komisiju pēc apspriešanās ar Parlamentu sniegt vienā dokumentā visaptverošu, skaidru un pilnīgu pārskatu par finanšu instrumentiem, to savstarpējām attiecībām un dažādajiem iesaistītajiem dalībniekiem, kā arī pilnīgu un precīzu pārskatu par dotācijām, garantijām un to segumu; aicina Komisiju reizi ceturksnī sniegt budžeta lēmējinstīcijai jaunāko informāciju, tostarp par budžeta garantiju izlietojumu un summām, kā arī par aplēsto uzkrājumu un nākotnes prognozēm, kā arī pašreizējo stāvokli attiecībā uz izdevumiem un programmu mērķrādītājiem;
26. uzsver plānošanas procesa nozīmi, kā arī EĀDD un ES delegāciju izšķirošo lomu šajā kontekstā un nodrošinot partnervalstu un pārējo attīstības dalībnieku pienācīgu iekļaušanu visā procesā, tostarp veicinot ciešu un pārredzamu apspriešanos un sadarbību ar reģionālām un vietējām iestādēm, lai noteiktu kopīgās prioritātes un stiprinātu partnervalstu līdzdalību; uzsver, ka ir svarīgi ES ārējā darbībā garantēt efektīvu, uz vajadzībām balstītu un uz cilvēkiem vērstu pieeju, un uzsver vietējo partneru un pilsoniskās sabiedrības būtisko lomu programmu izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā; uzsver arī PSO un attiecīgā gadījumā privātā sektora nozīmīgo lomu

instrumenta īstenošanā, jo īpaši plānošanas procesā; atkārtoti apstiprina, ka ir jāpalielina atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai visā pasaulē;

27. pauž nožēlu par sasteigto plānošanas procesu 2021. gada otrajā pusē, neļaujot Parlamentam nodrošināt pienācīgu pārraudzību; ar bažām norāda uz Eiropas Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā 14/2003 paustajiem konstatējumiem, kurā secināts, ka plānošanas procesā ir zināmas nepilnības; sagaida, ka Komisija un EĀDD ņems vērā Revīzijas palātas ieteikumu un nākamajā plānošanas periodā ņems vērā gūto mācību; aicina Komisiju nodrošināt paredzamāku un pārredzamāku plānošanas procesu, izstrādāt standartizētu, salīdzināmu un pārredzamu metodiku līdzekļu piešķiršanai kaimiņvalstīm, nodrošināt noteikumu stingru piemērošanu valstīm, kas nav kaimiņvalstis, un precizēt metodiku ES atbalsta ietekmes novērtēšanai, kā arī nodrošināt tā piemērotību mainīgajai ģeopolitiskajai situācijai;
28. atzinīgi vērtē nesen pieņemtos makrofinansiālās palīdzības (MFP) instrumentus, ar kuriem atbalsta vairākas valstis, jo īpaši Ukrainu, lai pārvarētu sekas, kuras rada Krievijas agresijas karš Ukrainā; pauž nožēlu par to, ka budžeta iestādēm netiek sniegta informācija par MFP procentu summu finansēšanas pārzināšanu; pauž bažas par to, ka MFP procentu summu pašreizējā finansēšana ar instrumenta rezervi jaunām problēmām un prioritātēm, nevis izmantojot jaunas apropriācijas, rada risku, ka tiks izsmelta lielākā daļa vai pat visa atlikušajam periodam paredzētā instrumenta rezerve, atstājot instrumentu bez spējas reaģēt uz neparedzētām problēmām; tādēļ uzsver, ka ir jārod ilgtspējīgi ilgtermiņa finansēšanas risinājumi, vienlaikus saglabājot spēju risināt nākotnes problēmas;
29. pauž nožēlu par to, ka Komisijas ne vienmēr informē Parlamentu pirms rezerves līdzekļu izmantošanas, un pauž neapmierinājumu par praksi sūtīt vēstules, kas tiek saņemtas tikai pēc līdzekļu izmantošanas, faktiski graujot Parlamenta uzraudzības tiesības un kavējot Komisiju pilnībā ņemt vērā Parlamenta apsvērumus par līdzekļu izmantošanas būtību, mērķiem un paredzēto apjomu; aicina Komisiju vienmēr detalizēti informēt Parlamentu pirms rezerves līdzekļu izmantošanas un ņemt vērā tā apsvērumus saskaņā ar instrumenta izveides regulas 71. apsvērumu;
30. pauž nožēlu par to, ka Komisija, izmantojot rezervi, neievēro instrumenta izveides regulas 17. panta garu, jo īpaši, ja ir runa par jaunu likumdošanas iniciatīvu finansēšanu; pauž bažas, ka jau ir iezīmēti 80 % no instrumenta rezerves līdzekļiem 2021.–2027. gada laikposmam, un norāda, ka līdz 2027. gadam ir palikuši tikai 1,92 miljardi EUR (21 %); pauž nožēlu par to, ka 60 % no atlikušajiem rezerves līdzekļiem jau ir iedalīti, neņemot vērā gaidāmās nākotnes vajadzības, piemēram, Sīrijas bēgļu paketi;
31. atgādina, ka Parlaments piekrita iepriekšējos ārējās finansēšanas instrumentus apvienot šajā instrumentā ar nosacījumu, ka Parlaments tiks plašāk iesaistīts visos instrumenta pārvaldības un īstenošanas posmos (kā noteikts Parlamenta 2018. gada 18. aprīļa rezolūcijā par ES ārējās finansēšanas instrumentu īstenošanu: vidusposma novērtēšanu 2017. gadā un turpmāko struktūru pēc 2020. gada un Parlamenta 2019. gada sarunu mandātā attiecībā uz instrumentu); atgādina, ka instruments sniedz iespēju veikt leģislatīvus grozījumus regulās attiecībā uz šo instrumentu un *IPA III*, un ierosina padziļināti novērtēt Parlamenta lomu attiecībā uz stratēģisko virzību un uzraudzību vai Parlamenta nepietiekamo iesaistīšanu atbalsta apturēšanā vai rezerves līdzekļu izmantošanā, kā arī regulārās instrumenta komitejas sanāksmēs, kam ir vēl neīstenots

potenciāls;

32. sagaida, ka Parlaments tiks pilnībā iesaistīts DFS otrās puses plānošanā un DIP 2025.–2027. gadam sagatavošanā;
33. uzskata, ka pašreizējā kārtība ziņošanai par to, ko ES dara kādā konkrētā valstī, reģionā vai tematiskajā jomā, ir nepietiekama un pārmērīgi juridiska; aicina veikt pragmatiskus un ātrus uzlabojumus noderīgu datu atjaunināšanas jomā un elastīgi un savlaicīgi iesniegt Parlamentam īstenošanas paraugprakses piemērus, vajadzības gadījumā piemērojot attiecīgus konfidencialitātes noteikumus; uzskata, ka publiska projektu datubāze nav lietotājiem draudzīga un nenodrošina atjauninātu informāciju; uzsver, ka ES investīciju projekti būtu jāizvērtē, jāuzrauga un par tiem jāziņo, lai noteiktu to efektivitāti un nepieļautu netīšu negatīvu ietekmi;
34. šajā sakarībā aicina Komisiju kopā ar EIB, ERAB un citām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm izstrādāt standartizētas procedūras, tostarp *ex ante* un *ex post* izvērtēšanas un Komisijas rezultātu pārvaldības sistēmas piemērošanu; mudina Komisiju publicēt šo sistēmu un raudzītiem, lai tās attīstības finansēšanas iestādes, kas izmanto savus rādītājus, tos skaidri nosaka un izskaidro to piemērošanu un salīdzināmību ar šo sistēmu; aicina Komisiju visos investīciju projektos uzraudzīt vides, sociālos un pārvaldības standartus; aicina Komisiju darīt pieejamu EFIA+ rezultātu pārvaldības sistēmu, lai būtu vieglāk pārbaudīt virzību uz pārskatatbildīgāku attīstības finansēšanu;

Turpmākā virzība

35. prasa pēc iespējas pilnīgāk izmantot vidusposma pārskatu, lai atjauninātu vai nu pašu instrumentu, vai arī ar to saistītos deleģētos aktus, kas attiecas uz prioritārām jomām, un atkārtoti novērtētu ģeogrāfisko un tematisko DIP derīgumu, paredzot stingrākus nosacījumus attiecībā uz atbilstību starptautiskajām tiesībām, cilvēktiesībām, tiesiskumam un demokrātijai, saskaņošanu ar ES ārpolitiku un saistītā apturēšanas mehānisma kā galējā līdzekļa piemērošanu, ja instrumenta līdzekļu saņēmējvalsts ārpolitika pilnībā atšķiras no ES ārpolitikas; uzsver, cik svarīgi ir palielināt ES pamanāmību, jo īpaši par tās centieniem attīstības sadarbības jomā; tādēļ aicina sniegt EĀDD un ES delegācijām vajadzīgos rīkus, ar ko attīstīt to stratēģiskās komunikācijas spējas, lai ES darbības labāk izskaidrotu lēmumu pieņēmējiem un plašai sabiedrībai trešās valstīs un apkarotu dezinformāciju; aicina ES neatbalstīt palīdzības sniegšanu valstīm, kas atklāti atbalsta agresorvalstis un to politiku, jo īpaši Krievijas Federāciju tās agresijas karā pret Ukrainu;
36. uzsver, ka *MTE* būtu jāpapildina ar nepieciešamajiem grozījumiem instrumentā un *IPA III*, lai attiecīgie noteikumi atspoguļotu Ukrainas un Moldovas jauno ES kandidātvalstu statusu, un ar jaunu deleģēto aktu, kurā būtu izklāstīti katra reģiona sadarbības konkrētie mērķi un prioritārās jomas; uzsver, ka ir svarīgi finansējumu sniegt, izmantojot attīstības finansēšanas iestādes un EIB, un to vērst uz piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un saistītām darbībām prasmju, infrastruktūras un tiesiskā regulējuma jomā saskaņā ar EIB vides un sociālajiem standartiem, kas ir daļa no ES un tās partneru kopīgas plānošanas nolūkā attīstīt atjaunīgos energoresursus ar mērķi sasniegt IAM;
37. uzskata, ka ģeopolitiskās problēmas, kas radās līdz ar Krievijas agresijas karu pret

Ukrainu, un aizvien lielāka Ķīnas Tautas Republikas negatīvā loma un uzstājība liek ievērojami palielināt instrumenta budžetu; uzsver, ka problēmas ir izplatījušās visā pasaulē, kas nozīmē, ka ES ir jāpalielina tās ģeopolitiskā ietekme, vienlaikus saglabājot uzticību savām vērtībām un principiem; uzsver, ka uz šiem izaicinājumiem būs iespējams līdzsvaroti reaģēt tikai tad, ja katrai instrumenta jomai tiks nodrošināts vienāds piešķirumu īpatsvars; pauž bažas, ka ES zaudē ietekmi un pamanāmību līdzās alternatīviem piedāvājumiem, kurus izsaka Ķīna un Krievija; aicina ES reaģēt uz partnervalstu vēlmēm un ātri panākt politiskas vienošanās ar tām, piemēram, nolīgumu, kas sekos Kotonū nolīgumam, un tādējādi nostiprināt savu uzticamas sabiedrotās statusu attīstības sadarbībā un pierādīt, ka starptautiskā noteikumos balstītā sistēma spēj risināt mūsdienu problēmas;

38. stingri norāda, ka Parlaments ir daļa no Eiropas komandas un ka pret to ir jānodrošina attiecīga attieksme, tāpēc sagaida biežāku, detalizētāku un jēgpilnāku informāciju par instrumenta īstenošanu, tostarp sarakstu ar EIB investīcijām par instrumenta līdzekļiem;
39. norāda, ka izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības ir jaunas iniciatīvas, kam veiksmīgas īstenošanas gadījumā būtu jāklūst par ES finansēšanas programmām; uzsver, ka tā ir iespēja Parlamentam iekļaut programmas, kas citādi netiktu finansētas; uzsver, ka instruments tā plašākā interpretācijā teorētiski ir tiesiskais pamats visām iniciatīvām, un to šādi izmantojot, netiek nodrošināta atbilstība un līdz ar to Parlamentam faktiski tiek liegta iespēja ierosināt iniciatīvas; aicina Komisijai iesniegt tiesību akta priekšlikumu, kas ļauj Parlamentam ierosināt izmēģinājuma projektus un sagatavošanas darbības, ja šos ierosinājumus par lietderīgiem uzskata ES delegācijas un ja tie sniedz papildu labumu, kas citādi praksē netiktu finansēts;

o

o o

40. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Eiropas Investīciju bankai un citām attiecīgajām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm.

**PIELIKUMS: TO STRUKTŪRU VAI PERSONU SARAKSTS, NO KURĀM
REFERENTI IR SAŅĒMUŠI INFORMĀCIJU**

Saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu referenti apliecina, ka, gatavojot ziņojumu, pirms tā pieņemšanas komitejā ir saņēmuši pienesumu no šādām vienībām vai personām:

Vienība un/vai persona
Eiropas Komisija: <i>NEAR ĢD, INTPA ĢD, FPI</i>
EĀDD
“Sarkanais krusts” — ES birojs
<i>Save the Children Europe</i>
<i>UNICEF</i>
<i>International IDEA</i>
Eiropas Investīciju banka
Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
Eiropas Attīstības politikas pārvaldības centrs.

Par šā saraksta sagatavošanu ir atbildīgi vienīgi referenti.

BUDŽETA KOMITEJAS ATZINUMS

Ārlietu komitejai un Attīstības komitejai

par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” īstenošanu (2023/2029(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Eider Gardiazabal Rubial*

IEROSINĀJUMI

Budžeta komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Ārlietu komiteju un Attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tās pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atkārtoti pauž jau sen izteikto nostāju, ka 6. izdevumu kategorijas maksimālais apjoms nav pietiekams, lai Savienība varētu sasniegt savus mērķus pasaules mērogā, vienlaikus pildot programmas starptautiskās sadarbības pamatuzdevumus un krīzes apkarošanas pasākumus un jaunas iniciatīvas; konstatē, ka jau tā ierobežotais finansējums Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentam (*NDICI*) un jo īpaši rezerves piešķirums ir palielināti līdz maksimumam, kā to apliecina Komisijas priekšlikums pārskatīt daudzgadu finanšu shēmu (DFS); jo īpaši uzsver, ka ES budžetam ir jāsniedz taustāms ieguldījums Ukrainas atjaunošanā, kā arī ievērojamāko globālo problēmu risināšanā; konstatē, ka ES budžets ir vienīgais galvotājs par Eiropas Investīciju bankas (EIB) darbību ārpus ES; tādēļ prasa EIB sniegt papildu garantijas, tostarp apvienot instrumentus, ar kuru palīdzību EIB varētu turpmāk darboties Ukrainā, iesaistot vietējās un ES ieinteresētās personas; atzinīgi vērtē Komisijas ierosinājumu pārskatīt daudzgadu finanšu shēmu (DFS), paredzot pietiekamu finansējumu 6. izdevumu kategorijā, jo šā brīža finanšu plānošana ir *NDICI* ir nepietiekama, un panākt to, lai tajā Eiropas Savienības ģeopolitiskie mērķi un tās globālās saistības tiktu atspoguļoti labāk;
2. konstatē, ka finanšu plānojums attiecībā uz pašreizējo DFS 6. izdevumu kategorijā ir pārcelts uz agrāku laiku, pašreizējā gadā sasniedzot 17 miljardus EUR, un 2026. gadā tas tiks samazināts līdz 14,6 miljardiem EUR; konstatē, ka šāds solis kopsakarā ar pašreizējā inflācijas līmeņa kāpuma būtisko negatīvo ietekmi vēl vairāk ietekmēs ES budžeta spēju turpmākajos gados nodrošināt ES ārējās darbības īstenošanu; pieņem zināšanai Komisijas ierosinātos papildu līdzekļus 6. izdevumu kategorijā, no kuriem 9,5 miljardi EUR tiktu piešķirti reaģēšanai uz migrācijas ārējo dimensiju, tostarp ārējām problēmām, 3 miljardi EUR *NDICI* rezervei un 2,5 miljardi EUR rezervei solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos (*SEAR*);
3. aicina Komisiju izmantot DFS pārskatīšanas sniegtās priekšrocības nolūkā *NDICI* –

“Eiropa pasaulē” nomenklatūru padarīt smalkāku, lai budžeta lēmējinstācija varētu īstenot savas kontroles pilnvaras, jo īpaši attiecībā uz kaimiņattiecību politikas budžeta pozīcijām, lai stiprinātu pārredzamību un tādējādi panāktu uz datiem balstītu politiku, attiecībā uz kuru varētu veikt revīziju no tās mērķu viedokļa, un labāk pārdomātu stratēģisko pieeju un uzlabotu ilgtermiņa plānošanu;

4. uzsver, ka ES, lai īstenotu Eiropas Savienības vērtības, intereses un mērķus, būtu jāatbalsta pilsoniskās sabiedrības organizācijas; pauž bažas par to, ka atlikušajā periodā tiks samazināts no tematiskās programmas pilsoniskās sabiedrības organizācijām sniegtais atbalsts;
5. atzīst ES un dalībvalstu attīstības sadarbības jomā kopīgi veikto darbību nozīmīgumu, kā arī vajadzību pēc kopējas pieejas globālām problēmām; uzsver, ka ES un dalībvalstīm būtu jāstiprina to veiktā informācijas apmaiņa un vairāk jāiesaista visu dalībvalstu ieinteresētās personas;
6. atzīst, ka *NDICI* nav pietiekami atpazīstams un reklamēts; uzskata, ka *NDICI* būtu labāk jāizskaidro sabiedrībai, tostarp, uzlabojot *NDICI* – “Eiropa pasaulē” atbalstīto projektu pārredzamību un publicitāti;
7. uzsver, ka ES sadarbības attiecības uztur ar daudzām valstīm, un atgādina, ka ar ES ārējās finansēšanas instrumentiem būtu jāsniedz izšķirošs ieguldījums, lai sasniegtu ES starptautiskās saistības un mērķus, piemēram, ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus un Parīzes nolīgumu; norāda, ka ES nesēn ANO Klimata pārmaiņu konferencē (*COP27*) apstiprināja jaunas starptautiskas saistības, piemēram, attiecībā uz klimata pārmaiņu radītajiem zaudējumiem un kaitējumu; atgādina par Parlamenta pastāvīgo nostāju, ka jaunās prioritātes būtu jāfinansē no papildu resursiem;
8. atgādina, ka Komisijai būtu jāievēro horizontālie mērķi, kas ir noteikti Regulā (ES) 2021/947¹, un Iestāžu nolīguma par budžeta disciplīnu 16. pants²; mudina Komisiju iesniegt stratēģiju, kā ievērot horizontālos mērķus un novērst pastāvošos iztrūkumus; pauž nožēlu par to, ka 2021. gadā migrācijas un piespiedu pārvietošanas mērķrādītāja sasniegšanai rezervētā daļa bija 14 %, kas ievērojami pārsniedz noteikto 10 % mērķrādītāju, un ka klimata mērķu sasniegšanai paredzēto summu daļa bija 18,5 %, kas ir ievērojami mazāk par noteikto 30 % mērķrādītāju; mudina Komisiju sniegt detalizētus skaitļus par horizontālo mērķu īstenošanu un atlikušā perioda plānošanu, piemēram, par klimatu un migrāciju un bioloģiskās daudzveidības un integrētas pieejas dzimumu līdztiesībai nodrošināšanu;
9. konstatē, ka vismaz to 85 % jauno darbību galvenajam vai nozīmīgam mērķim, kas ir īstenotas saskaņā ar *NDICI*, būtu jābūt dzimumu līdztiesībai un no tām savukārt vismaz 5 % darbību galvenajam mērķim būtu jābūt dzimumu līdztiesībai un sieviešu un

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.).

² Iestāžu nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.).

meiteņu tiesībām un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai;

10. pauž nožēlu par to, ka Komisija, izmantojot rezervi jaunām problēmām un prioritātēm, neievēro regulas 17. panta garu, jo īpaši, ja runa ir par jaunu likumdošanas iniciatīvu finansēšanu; pauž nožēlu par to, ka 60 % līdzekļu tika jau iepriekš piešķirti atlikušajai rezervei, ignorējot turpmākās paredzētās vajadzības, kas vēl nav ņemtas vērā, piemēram, Sīrijas bēgļu tiesību aktu kopumu; prasa Komisijai pirms katras rezerves līdzekļu izmantošanas izsmeloši informēt Parlamentu un ņemt vērā tā aizrādījumus saskaņā ar regulas 71. apsvērumu;
11. atzinīgi vērtē neseno pieņemto makrofinansiālās palīdzības (MFP) instrumentu, ar kuru atbalsta vairākas valstis, jo īpaši Ukrainu, lai pārvarētu sekas, kuras rada Krievijas agresija Ukrainā; pauž nožēlu par to, ka budžeta iestādēm netiek sniegta informācija par MFP procentu summu finansēšanas pārzināšanu; pauž bažas par to, ka MFP procentu summu pašreizējais finansējums, izmantojot *NDICI* rezervi, nevis izmantojot jaunas apropriācijas, rada risku, ka lielākā daļa vai pat visa *NDICI* rezerve tiks izsmelta atlikušajā periodā, atstājot *NDICI* bez spējas reaģēt uz neparedzētām problēmām; tādēļ uzsver, ka ir jārod ilgtspējīgi ilgtermiņa finansēšanas risinājumi, vienlaikus saglabājot spēju risināt nākotnes problēmas;
12. pauž nožēlu par skaidrības trūkumu attiecībā uz jaunās stratēģijas *Global Gateway* finansēšanu un atgādina, ka šādas jaunas iniciatīvas būtu jāfinansē ar jaunām apropriācijām un attiecīgu 6. izdevumu kategorijas maksimālās robežvērtības pārskatīšanu uz augšu;
13. aicina Komisiju, ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko un ekonomisko nestabilitāti, pastiprināt *NDICI* paredzētā investīciju satvara (Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai plus un Ārējās darbības garantija) stabilitātes uzraudzību un nodrošināt, ka tiek saglabāts regulā paredzētais mērķis; aicina Komisiju reizi ceturksnī sniegt budžeta lēmējinstīcijai jaunāko informāciju, tostarp par budžeta garantiju izlietojumu un summām, kā arī par aplēsto uzkrājumu un nākotnes prognozēm, pašreizējo stāvokli attiecībā uz klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķrādītājiem un *NDICI* ieguldījumu dzimumu līdztiesības veicināšanā;
14. atzinīgi vērtē Ukrainas un Moldovas kandidātvalsts jauno statusu; konstatē, ka abām valstīm būs vajadzīga papildu finansiālā un tehniskā palīdzība, lai sagatavotos pievienošanās procesam, uzlabotu valstu noturību un novērstu un apkarotu hibrīddraudus; pieņem zināšanai Komisijas ierosinājumu izveidot jaunu finansiālā atbalsta instrumentu — Ukrainas instrumentu — un aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem Ukrainu un Moldovu iekļaut Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA III*) saņēmēju sarakstā, tādējādi samazinot spiedienu uz *NDICI*; uzskata, ka no *NDICI* sniegtās budžeta garantijas MFP+, kas 2022. gadā tika sniegta Ukrainai, būtu jāpaceļ virs maksimālās robežvērtības, ņemot vērā izdevumu raksturu;

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

58. pants – kopīgā komiteju procedūra Datums, kad paziņoja plenārsēdē	16.3.2023
Pieņemšanas datums	19.7.2023
Galīgais balsojums	+: 35 -: 5 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Rasmus Andresen, Olivier Chastel, David Cormand, Katalin Cseh, Andor Deli, Pascal Durand, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Eero Heinäluoma, Monika Hohlmeier, Joachim Kuhs, Pierre Larrouturou, Camilla Laureti, Janusz Lewandowski, Margarida Marques, Siegfried Mureşan, Victor Negrescu, Andrey Novakov, Dimitrios Papadimoulis, Bogdan Rzońca, Eleni Stavrou, Nils Ušakovs, Rainer Wieland
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Anna-Michelle Asimakopoulou, Elisabetta Gualmini, Francisco Guerreiro, Fabienne Keller, Eric Minardi, Jan Olbrycht, Younous Omarjee, Eva Maria Poptcheva, Roberts Zīle
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Nicolas Bay, Carlos Coelho, France Jamet, Zbigniew Kuźmiuk, Anne Sander, Salima Yenbou

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

35	+
ECR	Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca, Roberts Zīle
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Carlos Coelho, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Andrey Novakov, Jan Olbrycht, Anne Sander, Eleni Stavrou, Rainer Wieland
Renew	Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Fabienne Keller, Eva Maria Poptcheva, Salima Yenbou
S&D	Pascal Durand, Eider Gardiazabal Rubial, Elisabetta Gualmini, Eero Heinäluoma, Pierre Larrourou, Camilla Laureti, Margarida Marques, Victor Negrescu, Nils Ušakovs
The Left	Younous Omarjee, Dimitrios Papadimoulis
Verts/ALE	Rasmus Andresen, David Cormand, Alexandra Geese, Francisco Guerreiro

5	-
ID	France Jamet, Joachim Kuhs, Eric Minardi
NI	Nicolas Bay, Andor Deli

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

58. pants – kopīgā komiteju procedūra Datums, kad paziņoja plenārsēdē	16.3.2023
Pieņemšanas datums	16.11.2023
Galīgais balsojums	+: 53 -: 8 0: 5
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Barry Andrews, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Márton Gyöngyösi, Pierrette Herzberger-Fofana, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Thierry Mariani, Erik Marquardt, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Tomas Tobé, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtos, Gabriel Mato, Marlene Mortler, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Karolin Braunsberger-Reinhold, Lena Düpont, Helmut Geuking, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, France Jamet, Maria-Manuel Leitão-Marques, Aušra Maldeikienė, Dan-Ștefan Motreanu, Thomas Rudner, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

53	+
NI	Antoni Comín i Oliveres, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Lena Düpont, Helmut Geuking, Niclas Herbst, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Aušra Maldeikienė, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Marlene Mortler, Dan-Ștefan Motreanu, Tomas Tobé, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Petras Auštrevičius, Dacian Cioloș, Charles Goerens, Georgios Kyrtosos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Thomas Rudner, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik

8	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Charlie Weimers
ID	France Jamet, Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou, Marisa Matias, Mick Wallace

5	0
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Jaak Madison

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas